

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักของเกษตรกรเพื่อการขนส่งทางอากาศจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ชนิดของพืชผักที่ผลิต ตลาดขายส่งพืชผัก และกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักของเกษตรกรเพื่อการขนส่งทางอากาศ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ผลิตผัก ตามบัญชีรายชื่อจากคลังสินค้าบริษัทการบินไทย จำกัด(มหาชน) จำนวน 119 ราย ได้แก่ เกษตรกรผู้ผลิตผักในเขตปลูกพืชผักตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และเขตส่งเสริมการปลูกพืชผักของมูลนิธิโครงการหลวง รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์เกษตรกร การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ผลิตผัก

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ผลิตผักที่ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย ร้อยละ 72.27 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 27.73 มีอายุเฉลี่ย 41 ปี อายุต่ำสุด 21 ปี อายุสูงสุด 60 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 34.45 รองลงมาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 31.09 ระดับอนุปริญญา ร้อยละ 19.33 และระดับปริญญา ร้อยละ 15.13 สถานภาพของเกษตรกร ส่วนมากแต่งงานอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 51.26 รองลงมาเป็นโสด ร้อยละ 18.49 และเป็นม่าย ร้อยละ 15.13

1. จำนวนสมาชิกภายในครัวเรือน

เกษตรกรผู้ผลิตผัก มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน สูงสุด 6 คน และส่วนมากมีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 31.09

2. จำนวนแรงงานทำการเกษตรและแรงงานจ้าง

เกษตรกรมีแรงงานทำการเกษตรเฉลี่ย 4 คน มีแรงงานทำการเกษตรต่ำสุด 2 คน สูงสุด 6 คน โดยส่วนมากมีแรงงานทำการเกษตร 4 คน คิดเป็นร้อยละ 37.82 เป็นแรงงานจ้างเฉลี่ย 0.91 แรงงานจ้างต่ำสุด 0 คน สูงสุด 4 คน ส่วนมากไม่มีแรงงานจ้าง คิดเป็นร้อยละ 41.18

3. รายได้ในภาคเกษตร

เกษตรกรผู้ผลิตผัก มีรายได้ในภาคเกษตรเฉลี่ย 272,731.09 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 35,000 บาทต่อปี สูงสุด 700,000 บาทต่อปี โดยรายได้ส่วนมากอยู่ในช่วง 200,001 – 300,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 26.89 ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย คร่าวเรือนละ 70,966.39 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคเกษตรต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี สูงสุด 200,000 บาทต่อปี โดยส่วนมากอยู่ในช่วง 10,000 – 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 52.10

4. แหล่งที่มาของรายได้ใน และนอกภาคเกษตร

เกษตรกรผู้ผลิตผักมีรายได้ในภาคเกษตรส่วนมากมาจากการปลูกผัก ร้อยละ 54.09 รองลงมาจากการปลูกดอกไม้ ร้อยละ 21.36 และจากการปลูกพืชไร่อื่นๆ ร้อยละ 15.91 และเกษตรกรผู้ผลิตผักมีรายได้นอกภาคเกษตรโดยส่วนมากไม่มีรายได้นอกภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 31.09 ที่มีรายได้ส่วนมากมาจากสมาชิกในครัวเรือนรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมาเป็นการรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 22.69

5. ลักษณะพื้นที่ถือครอง

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากมีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเองและเช่า คิดเป็นร้อยละ 54.62 รองลงมาเป็นการเช่าของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 26.89

6. พื้นที่ทำการเกษตรและพื้นที่ปลูกผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 5.95 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 15 ไร่ โดยส่วนมากอยู่ในช่วง 4 – 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.45 เป็นพื้นที่ปลูกผักเฉลี่ย 1,136.97 ตารางเมตร มีพื้นที่ปลูกผักต่ำสุด 300 ตารางเมตร สูงสุด 3,200 ตารางเมตร โดยส่วนมากอยู่ในช่วง 501 – 1,000 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 31.93

7. แหล่งเงินทุน

เกษตรกรผู้ผลิตผักใช้แหล่งเงินทุนมากกว่า 1 แหล่ง ส่วนมากใช้เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมาจาก ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) คิดเป็นร้อยละ 26.12 ญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 19.40 และกู้ยืมระบบ คิดเป็นร้อยละ 7.46

8. แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตผัก

เกษตรกรมีแหล่งความรู้มากกว่า 1 แหล่ง ส่วนมากได้จาก บริษัทเอกชนที่เข้าไปส่งเสริมและรับซื้อผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 45.02 รองลงมาจากหน่วยงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 33.18

9. การเข้ารับการฝึกอบรม

เกษตรกรผู้ผลิตผัก คิดเป็นร้อยละ 68.91 เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตผัก และกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผัก มีเพียงร้อยละ 31.09 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเนื่องจากประกอบอาชีพด้านการปลูกผักมาไม่นาน

10. จำนวนปีในการผลิตผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ร้อยละ 30.25 มีประสบการณ์ในการผลิตผักมากกว่า 10 ปี รองลงมา มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 1 – 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.41 มีประสบการณ์เฉลี่ย 7.42 ปี ประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 30 ปี

11. ประสบการณ์ในการขนส่งพืชผักทางอากาศ

เกษตรกรผู้ผลิตผัก คิดเป็นร้อยละ 46.22 มีประสบการณ์ในการขนส่งพืชผักทางอากาศ 1 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ 2 ปี ร้อยละ 22.69 โดยมีประสบการณ์เฉลี่ย 2.15 ปี ประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 5 ปี

ตอนที่ 2 ชนิดของพืชผัก และกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

1. ชนิดของพืชผักที่ผลิตเพื่อการขนส่งทางอากาศ

เกษตรกรผลิตพืชผักได้มากกว่า 1 ชนิด ส่วนมากร้อยละ 77.31ปลูกพริกยักษ์ รองลงมา เป็นกระเทียมต้น ร้อยละ 58.82 หอมญี่ปุ่น ร้อยละ 42.86 สลัดแก้ว ร้อยละ 34.45 และชุกินี ร้อยละ 26.89

2. ต้นทุนในการผลิตผักเพื่อการขนส่งทางอากาศ

เกษตรกรผู้ผลิตผักมีต้นทุนในการผลิตผักเพื่อส่งจำหน่ายทางอากาศเฉลี่ย 116,596.64 บาท ต้นทุนต่ำสุด 10,000 บาท ต้นทุนสูงสุด 280,000 บาท ส่วนมากจะมีต้นทุนอยู่ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.93 รองลงมา 10,000 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.69

3. ความพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับ

เกษตรกรผู้ผลิตผักส่วนมากพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับ คิดเป็นร้อยละ 62.19 รองลงมาพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 29.41

4. ตลาดขายส่งพืชผักทางอากาศ

เกษตรกรผู้ผลิตผักสามารถส่งพืชผักจำหน่ายทางอากาศได้มากกว่า 1 แหล่ง ส่วนมากส่งไปกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 29.53 รองลงมาเป็นจังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 22.83 และจังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 18.86

5. การเก็บเกี่ยวพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยว คิดเป็นร้อยละ 22.69 รองลงมาใช้ใช้แรงงานคนและเครื่องมือช่วย ร้อยละ 22.69 และร้อยละ 11.76 ใช้เครื่องจักรช่วย เช่น ใช้รถเก็บมะเขือเทศ หรือถั่วเหลืองที่เกี่ยวทั้งแปลง

6. การทำความสะอาดพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากทำความสะอาดพืชผักโดยล้างพืชผักลงในอ่างน้ำ คิดเป็นร้อยละ 54.63 รองลงมาล้างในอ่างน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 35.29

7. การตัดแต่งพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากตัดแต่งพืชผักขณะบรรจุหีบห่อ คิดเป็นร้อยละ 55.46 รองลงมาทำขณะคัดเกรด ร้อยละ 26.05 และทำทันทีขณะเก็บเกี่ยว ร้อยละ 18.49

8. การคัดเกรดพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากผลิตผักได้เกรดพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 48.74 รองลงมาเป็นเกรด A ร้อยละ 27.73 และเกรด B ร้อยละ 16.81

9. การบรรจุหีบห่อพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากใช้หีบห่อเป็นหีบห่อ คิดเป็นร้อยละ 32.17 รองลงมาเป็นถุงพลาสติก ร้อยละ 24.48 ตะกร้าพลาสติก ร้อยละ 22.73 และกล่องกระดาษ ร้อยละ 20.63

10. การลดความร้อนในพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากใช้วิธีลดความร้อนในพืชผักโดยใช้น้ำสัมน้ำโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 43.70 รองลงมาเก็บเข้าห้องเย็น ร้อยละ 31.93 และใช้พัดลมเป่าลมเย็นใส่ ร้อยละ 24.37

11. การเก็บรักษาพืชผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากเก็บรักษาพืชผักไว้ในแปลงธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 53.78 รองลงมาเก็บไว้ในโรงเก็บธรรมชาติ ร้อยละ 26.89 และเก็บไว้ในห้องเย็น ร้อยละ 15.13

12. การขนส่งพืชผักจากแหล่งผลิต

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากจะขนส่งพืชผักจากแหล่งผลิตโดยรถขนส่งรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 35.29 รองลงมาเป็นรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 29.41 และมีการรวมกลุ่มกันจ้างรถขนส่ง ร้อยละ 26.89

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค

เกษตรกรผู้ผลิตผักมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักเพื่อการขนส่งทางอากาศดังต่อไปนี้

1. ด้านการผลิตผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการผลิตผักเพื่อการขนส่งทางอากาศ โดยเฉพาะเงินทุนที่ใช้ในการขนส่งทางอากาศเพราะจำเป็นต้องจ่ายเป็นเงินสดทุกครั้ง ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนไปก่อนและต้องรอเงินเครดิตจากลูกค้าปลายทางอีก คิดเป็นร้อยละ 35.21 มี

ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในการผลิตผักเนื่องจากยังมีแรงงานแอมแปงในครัวเรือน เช่น คนแก่ และ เด็ก ส่วนคนในวัยทำงานก็นิยมออกมาทำงานในเมืองมากกว่า เพราะมีสวัสดิการที่ดีกว่าแรงงานในภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 29.58 และมีปัญหาเกี่ยวกับเทคนิควิชาในการผลิตผัก เนื่องจากต้องผลิตผักเกรดพิเศษจำเป็นต้องใช้ความรู้ประสบการณ์มากกว่าการปลูกผักโดยทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15.73

2. ด้านกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับการขนส่งเนื่องจากส่วนมากไม่มีรถยนต์เป็นของตนเองต้องจ้างรถขนส่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ส่วนเกษตรกรที่มีรถยนต์เป็นของตนเองก็มีปัญหาเรื่องถนนขรุขระหน้าฝนจะขนส่งลำบากมาก คิดเป็นร้อยละ 22.94 ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาก็มีมากเนื่องจากไม่มีทุนสร้างห้องเย็น จึงนิยมเก็บพืชผักไว้ตามธรรมชาติทำให้พืชผักคุณภาพลดลง คิดเป็นร้อยละ 19.70 ปัญหาเกี่ยวกับการคัดเกรดก็มี คิดเป็นร้อยละ 17.96 เพราะมาตรฐานการจักรดไม่เท่ากันสืบเนื่องจากความเห็นแก่ตัวของเกษตรกรบางคนที่ต้องการขายผลผลิตให้ได้ราคาสูงมากที่สุด และมีปัญหาเกี่ยวกับการการบรรจุหีบห่อเนื่องจากเกษตรกรส่วนมากนิยมใช้แข่ง และถุงพลาสติกเป็นหีบห่อ เพราะราคาถูกและหาซื้อได้ง่ายในท้องถิ่น แต่การรักษาคุณภาพพืชผักไม่ดีพอทำให้สูญเสียคุณภาพพืชผักในขั้นตอนนี้มาก ระดับปัญหาคิดเป็นร้อยละ 15.21

3. ด้านการขนส่งพืชผักทางอากาศ

เกษตรกรผู้ผลิตผัก มีปัญหาเกี่ยวกับอัตราค่าขนส่งเพราะส่วนมากมีใบสั่งซื้อสินค้าปริมาณไม่มากแต่ต้องส่งบ่อยครั้งทำให้อัตราค่าขนส่งสูงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 51.31 และมีปัญหาเกี่ยวกับการสูญเสียคุณภาพพืชผักขณะขนส่งมากเนื่องจากหีบห่อที่ใช้บรรจุไม่ดีพอ และบวกกับขั้นตอนการขนส่งทางอากาศมีมากขึ้นตอนเกินไป เช่น ต้องโหลดของขึ้นเครื่องก่อนเครื่องออกอย่างน้อย 2 ชั่วโมง ถ้าช้าต้องรอเที่ยวบินต่อไปบางจังหวัดมีเที่ยวบินวันละเที่ยวเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 45.03

5.2 การอภิปรายผล

1. ลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ผลิตผัก

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.45 เกษตรกรที่จบระดับปริญญาตรีร้อยละ 15.13 ส่วนมากจบการศึกษาทางด้านเกษตรจึงมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพการผลิตผักมากกว่าระดับอื่นๆ มีแรงงานทำการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 4 คน เป็นแรงงานจ้างเฉลี่ย 0.91 คน เกษตรกรมีรายได้ในภาคเกษตรเฉลี่ย 272,731.09 บาทต่อปี ส่วนมากได้จากการ

ปลูกผักร้อยละ 54.09 และมีรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 70,966.39 บาทต่อปี โดยส่วนมากมาจากสมาชิกในครัวเรือนรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 29.41 ลักษณะการถือครองส่วนมากเกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเองและเช่า ร้อยละ 54.62 มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 5.95 ไร่ ส่วนมากอยู่ระหว่าง 4 – 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 34.45 และเป็นพื้นที่ปลูกผักเฉลี่ย 1,136.97 ตารางเมตร ส่วนมากอยู่ระหว่าง 501 – 1,000 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 31.93 โดยเกษตรกรมีแหล่งเงินทุนเป็นของตนเองร้อยละ 44.40 รองลงมาจากรณาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 26.12 แหล่งความรู้ที่ได้รับส่วนมากมาจากหน่วยงานของเอกชนที่เข้ามาส่งเสริม ได้แก่ บริษัท คอมเมอร์เชียลฯ จำกัด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 45.02 ส่วนมากเคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตผัก และกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผัก ร้อยละ 68.31 มีประสบการณ์ในการผลิตผักเฉลี่ย 7.42 ปี ส่วนมากอยู่ระหว่าง 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.25 ส่วนประสบการณ์ด้านการขนส่งทางอากาศเฉลี่ย 1 ปีเท่านั้น เนื่องจากเป็นแนวทางใหม่ที่เกษตรกรหันมาสนใจเพราะก่อนหน้านี้ส่วนมากจะขายผลผลิตให้แก่บริษัท หรือพ่อค้าคนกลาง แต่ได้ราคาไม่ดีพอ

2. ชนิดของพืชผัก และกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรผู้ผลิตผัก ส่วนมากผลิตพริกขี้หนู คิดเป็นร้อยละ 77.31 รองลงมาเป็นกระเทียมต้น ร้อยละ 58.82 มีต้นทุนในการผลิตผักเพื่อการขนส่งทางอากาศเฉลี่ย 116,596.64 บาทต่อปี ส่วนมากอยู่ระหว่าง 100,001 – 150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 31.93 เกษตรกรส่วนมากพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับ ร้อยละ 62.19 ตลาดขายส่วนมากเป็น กรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 29.53 รองลงมาเป็นภูเก็ต ร้อยละ 22.83 เนื่องจากภูเก็ตเป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่มีเที่ยวบินตรงจากเชียงใหม่ เกษตรกรส่วนมาใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวพืชผัก ร้อยละ 65.55 ส่วนมากทำความระมัดโดยการล้างพืชผักในอ่างน้ำขนาดใหญ่ที่เตรียมไว้ ร้อยละ 54.63 มีการตัดแต่งพืชผักขณะบรรจุหีบห่อเป็นส่วนมาก ร้อยละ 55.46 เกรดของพืชผักที่ผลิตได้ ส่วนมากเป็นเกรดพิเศษ ร้อยละ 48.74 หีบห่อที่เกษตรกรเลือกใช้มากที่สุดคือ เปง เนื่องจากมีราคาถูกง่ายในท้องถิ่น ร้อยละ 32.17 ส่วนมากเกษตรกรลดความร้อนในพืชผักโดยใช้น้ำเย็นสัมผัสโดยตรง เช่น ใช้น้ำแข็งแช่ในอ่างขนาดใหญ่ ร้อยละ 43.70 การเก็บรักษาพืชผัก ส่วนมากจะเก็บไว้ตามธรรมชาติคือยี่ระยะเวลากการเก็บเกี่ยวในแปลงผัก ร้อยละ 53.78 และการขนส่งพืชผักจากแหล่งผลิตส่วนมากจ้างรถยนต์ขนส่ง ร้อยละ 35.29

3. ปัญหาและอุปสรรค

ด้านการผลิตผัก เกษตรกรส่วนมากมีปัญหาเรื่องเงินทุนที่ใช้ในการผลิตผักเพื่อการขนส่งทางอากาศ โดยเฉพาะเงินทุนจากอัตราค่าขนส่งทางอากาศ เพราะจำเป็นต้องจ่ายเป็นเงินสดทุกครั้ง

ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน ร้อยละ 78.99 ส่วนปัญหาด้านแรงงานมีมากถึง ร้อยละ 66.39 เพราะภายในครัวเรือนยังมีแรงงานแอบแฝงอยู่มาก สำหรับวัยทำงานจะเข้าไปทำงานในเมืองกันหมดเพราะได้รับสวัสดิการที่ดีกว่า เช่น ประกันสังคม ประกันชีวิต เป็นต้น

ด้านกระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผัก ส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับการขนส่งเพราะส่วนมากต้องจ้างรถขนส่งบางครั้งไม่สะดวกกำหนดเวลาเองยากและเสียค่าใช้จ่ายสูง คิดเป็นร้อยละ 22.94 การเก็บรักษาพืชผักก็ยังมีปัญหาถึง ร้อยละ 19.70 เพราะไม่มีทุนสร้างห้องเย็นไว้เก็บรักษาพืชผัก จำเป็นต้องยืดระยะเวลาการเก็บเกี่ยว ทำให้คุณภาพพืชผักลดลง ด้านการตัดเกรดก็เหมือนกัน มีปัญหาถึงร้อยละ 17.96 เพราะความเห็นแก่ตัวของเกษตรกรเองที่ต้องการขายผักให้ได้ราคาสูงมากที่สุด และบางฤดูกาลก็ผลิตผักเป็นเกรดพิเศษได้น้อยต้องนำ เกรด A มาจำหน่ายแทน และปัญหาด้านการบรรจุหีบห่อ มีร้อยละ 15.26 เนื่องจากเกษตรกรคำนึงถึงหีบห่อที่มีราคาถูก และหาได้ง่ายในห้องถื่นมากเกินไป ทำให้รักษาคุณภาพพืชผักได้ไม่ดี ทำให้สูญเสียคุณภาพในขั้นตอนนี้มาก

ด้านการขนส่งทางอากาศ เกษตรกรผู้ผลิตผักส่วนมาก มีปัญหาเกี่ยวกับอัตราค่าขนส่ง ร้อยละ 51.31 เนื่องจากเกษตรกรมีใบสั่งซื้อสินค้าครั้งละไม่มาก แต่ต้องส่งบ่อยครั้ง ทำให้มีอัตราค่าขนส่งทางอากาศสูง และสำคัญไม่สามารถเครดิตได้ แต่ลูกค้าปลายทางกลับเครดิตไว้ และมีปัญหาเกี่ยวกับการสูญเสียคุณภาพพืชผักขณะขนส่งมาก สืบเนื่องมาจากการเลือกใช้หีบห่อบรรจุ และขั้นตอนที่ล่าช้าในการขนส่ง เช่น ต้องโหลดพืชผัก 2 ชั่วโมงก่อนเครื่องบินออก ถ้าช้าต้องรอเที่ยวบินเที่ยวต่อไป บางจังหวัดมีเที่ยวบินวันละเที่ยว หรือวันเว้นวันก็มี คิดเป็นร้อยละ 45.03

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นบางประการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1.1 เกษตรกรผู้ผลิตผัก ควรได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนให้มากขึ้น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเงินทุนด้านการขนส่งทางอากาศ อาจจะรวมกลุ่มกันส่งพืชผักช่วยลดอัตราค่าขนส่งได้มากกว่าส่งคนเดียวครั้งละน้อยๆ และสามารถต่อรองราคาได้ดีกว่ารวมทั้งอาจขอเครดิตจากบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้

1.2 หน่วยงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ควรช่วยยกระดับอาชีพการเกษตรให้เทียบเท่ากับอาชีพอื่นๆ เช่นควบคุมให้จ่ายค่าแรง ตามที่กรมแรงงานกำหนด และให้มีสวัสดิการต่างๆ เช่น ประกันสังคม ประกันชีวิต เป็นต้น

1.3 เกษตรกรผู้ผลิตผัก ควรได้รับความรู้ทางเทคนิควิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพพืชผักให้ดีขึ้นทันตามความต้องการของตลาด เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรเปิดการอบรมเทคนิคการผลิตผักให้บ่อยครั้งขึ้น

1.4 เกษตรกรผู้ผลิตผัก ควรปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนภาชนะบรรจุพืชผักให้เหมาะสมตามชนิดของพืชผัก และคำนึงถึงระยะทางเป็นหลัก

1.5 เกษตรกรผู้ผลิตผัก ควรมีการรวมกลุ่มกันขนส่งทางอากาศให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มปริมาณพืชผักรอบที่จะส่ง เพื่อช่วยลดอัตราค่าขนส่ง และสร้างความเข้มแข็งในการกำหนดราคา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักของเกษตรกรเพื่อการขนส่งทางอากาศจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาครั้งแรกซึ่งถ้าหากให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ควรมีการศึกษาในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นดังนี้

2.1 ควรศึกษาถึง กระบวนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชผักเพื่อการขนส่งทางอากาศโดยเน้นเป็นรายพืช

2.2 ควรศึกษาถึง ต้นทุนการผลิตผักเพื่อการขนส่งทางอากาศรวมทั้งผลตอบแทนทางเศรษฐกิจโดยแยกเป็นรายพืช

2.3 ควรศึกษาถึง ตลาดขายส่งพืชผักทางอากาศโดยเน้นรายพืช และเจาะให้ถึงผู้บริโภคที่แท้จริงให้มากยิ่งขึ้น